

— Լեփյեյֆէ չաեան պիր ցամ տան

Իշխմէ տրկիմիդէ նէշտրէն : Բուսիա իմբէ-
թօրու հազրէթլէրի Թարաֆընտան գեր-
Գէորգ արազանքն Կաթուղեկոսուղու-
նուն թատաղ գրլընարլը խապէրի առն
տէյիլ շէվլէլքի կրծէ Բուսիա սէֆարէթ-
խանէսինէ պա թէլէկրաֆ պիտիոյիտի-
կինտէն , մէգքիւր թէլէկրաֆխանէ թա-
րաֆընտան տախի շու հաւատիա կէրէք
Պապը-Ալեյէ վէ կէրէք բաթրիքխանէյէ
Թէպլեղ գրլընարլ տրր :

Պաշտօնան նէ շէթ իտէր քի, մազաւ
տէմա Մասիսին օլ պապաւն վէրտիկի խա
պէր եանլոշ օլուպ Մէճմաւանլնքի տօղ
րու իմիշ. վէ պաւտա Մասիսին միււէլ
լիֆի իշին ալ շէրէֆ տէյիլ տիր, չիւն
քի պիր շէյի թատաղիք իթմէտիքճէ եապ
մագաւա օլմաղըլընը ալէնէն էօյիւնմէքաւ
օլտուգաւտն պաշգաւ, տեղեկաղիր դօմի
սիծնունտա տախի աղա պուլունմագաւա
տիր :

— Կէտէն կիւնիւր Բուզնամէի ճէրիտէ
շի Հաւատարմաւ, Էթօալ տՕրիան, Լե-
վանթ Հէրայտ վէ Մանգուճէի եֆրեար
դաղէթալարը ալեյճէլերնաւ զարագբա-
րտան պիլ պոյն աւերճ խոխիկիկնի պե-
տան իմալիքտէն ոսնքաւ, լաւերգ օլաուղու
ճեվապը տախի մուխթասալ սուրէթսէ
վերսիլ խոխիք:

Մեզ քիւր դադէթա պու տալը կիւն-
քի նիւսիւսինաւ, Մանգու մէնին մեզ
քիւր ճէվապընա գաւըրլըգ առաւ առ-
պիւր հանլըն իւարիճլընտէ օլուղու, վե-
սէքսէն սօթըր գորու սալմատան իպարէթ
պուլունտուղու հալտէ, կիւնա պիւր ճէ-
վապ վերմիշ օլուպ, վէ չէսպան պուլուն-
տուղու ճէվապ անգարիպ վերիլէճէք իտէ-
տէ, էվվէլա լէվանթ թարափընտան ալ-
տըղը ճէվապ իլէ վերտիկի ճէվապը պէ-
նան իլէ, պիւրի ինկիլիզ վէ տիկէրի Օսման-
լը իստանբուտա օլան իթի նէֆէր ինկիլիզ
դադէթաճըլարըն իսթիմալ իթտիլըրի
լիսան վէ մանեպարըն ֆարգըլարըն, եւ
նի, պիւրիսինտէքի նէզաքէթ վէ տիկէրինտէ
տալիս, գիւքէլայի ֆիհամ, վէ մեմուրինի
քիրամ էլլէրինէ կէչէճէկինէ բաղմէն տէր-
քեսար օլան սաւմի նէզաքէթէ տիգգա-
թըր քեսաթիլէ օլունմաաընը տալէթ իտէ-
րիզ:

ԼԷՎԱՆԹԸՆ ՃԷՎԱՊԸ

« Բէնճէմպին կիւնքի ձեռնտէյի Հովա.
տիստէ չու արթիտէքի ազլ ու զէքնապէճ
սէմբրէսի օյան պիր պահա օգուլմուշ տուր »

(Լեվանթ պուրատա, Մանդուսենին 240
ունձու նիւսխսինաւ տէրճ իտիլէն ձէրիտե
պահար թէքճէմսինի պէնանաւէն սօնրա, շո
թիտէքի գրասա, Փագաթ ինկիլիզլէր իշի
քէք աղլըր սաեբաւն ճէվապը վէրմիշ տիր:

« Մատամ քի ձերիտէնին անյաւելընընծա
« շան » տիմէք փարատան Մօսգօֆ եաղրնա
գատար, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն « պախ
շիշ » տիմէք տիր, վէ մատամ քի պու պէօյ
լէ օլսուգճա մէ գքիւր դաղէթանըն էֆքեա

րընը թէէզիլէ չըզըչմագ տաւսի ապէս տիր․
 իմտի, հիչ տէյիլ իռէ եալընըզ չոնու պէ-
 եան իաէքիդ քի, իսմի ինկիլիդ օլան պիր
 զաթըն խտարէսի թահթընտա պուլուենան պիր
 դադէթատա պու եօլտա պիր պանա տէրծ ի-
 տիրմէսի, մուճիպի թէէսսիւֆիմիդ օլմուչ
 տուր : Ծ

ՃԵՐԻՏԷՆԻՆ ԶԵՎԱԹՐ

«Չարշէմդիւն կիւսիւ շնորարումը օրան
լէվանթ Հէրալտըն պիւլիւք նիւսխէսին
տէ, Բուզնամէ ալէյսինտէ հէրպէամիզ վէ
հիւտտէթէնկիզ պիւր պահս կէօրիւլմիւշ,
վէ դազէթայի մէզ քիւք մուհարրիւրի, պու
պուպտէ սառտէտի տէյիշտիւրիզ, զաթիյա
թէ ինթիզալ իլէ, կիւսա ճէրիտէի Հա
վատիս մաթպաւընճա, շէրվիշ եաղընա
գատարս իրթիթեապ օլունտուզ ուննու պէ
եան իյէմիշ տիր:

Գրու պահս տայլրէի առապըն խարի-
 ճինսէ պուլունտուղու ճիճէթէ, պու-
 նա էտիպանէ ճէվապ վէրմէեէ գանուռու
 առապըն մէսադթ օլմառըղքնաւն, վէ պիդ
 իսէ, ճալէն վէ գալէն պու տիւսթուր ի-
 լէ միւքէլէֆ պուլունտուղումազաւն
 մէթֆուհուն քէիմաթընը այնիլէ վէ
 թէմամըլա քէնտիսինէ ըւտտ իլէ, չու-
 րասընը իֆառէտէն կէրի տուլմաեըղ քի-
 դաիպաւ լէվանթ Հէրաւտ պիլէ սզվ իթ-
 տիկի չէրվիշ Եաղընը տայիմա չէնէսինէ
 թըւա (ճիւտ) իթմէքաէ աիթ քի, Եալան
 Եանիւշ չէվէր ըրվայէթ իթմէքաէ սալա-
 սըղընթը չէքմէքաէ տիլ .

« Ըն զհետեւ իւթիդրապա շտեան օլան
էերի պու տուր քի, զագէթայի մէջ քիւր
մուհարրիկի ինկիլիգ պուլունուդու, վէ
ինկիլթէլլու զագէթալարը քեամիլէն Սուլ-
թանաթը սէնիյեէնին կիրիտմէ օլան հու-
գուգը սարիհաքընը թաալիգ իթաիքլէրի
հալտէ, Լէվանթ Հէրայսըն պէշ օն Եու-
նանլըք սէվինարիքէյիմ էֆքեալըյու
Տէվլէթի ալիյէ ալէյհինտէ պուլունուպ
պիւր թագըմ պի առլ ու պի Եսաս վու-
գուաթ նէշը իյլէմիշ, վէ ապիւր պագը
զագէթալար տախի Լէվանթըն էֆքեա-
լընա թէպարիյէթլէ, ունըն նիք ու պէտ
(իյի վէ Ֆէնա) հէր մէգալէսինի նազլու
տէրճիլէ թաալիգ ու թէրվիճ իյլէմէսի
նէգալի ուլու իւլ էպաարտա բէք չիլքի
կէօրիւլէքտէ տիւր »

«Հայթիտա Լեվանթ Հերալդը» ծիւմս
իրթեաի կիւնիւ նէշը օլունան նիւսիս
սինտէ Արգատի մանասթըրընտա էշգը
եատան 200 էրքէք վէ 316 նիստ պու
լունասագու հալտէ, էսնայի մուհարէ
պէտէ ասաքիրի Շահանէտէն 1500 նէ
Ֆէրի վէ ուսասթը մերգումէտէն էրքէք
գատըն 400 պու գատարը թէլէֆ օլմուշ
տուր աէյի եազըմըշ տըր:

Նիյոէթի ազլ ու Ֆիքրի իւլ միւսթա
օլանլար շէջլէ տուքսուն, [էվանթըն շո
իֆաուէսինի տէլիէր պիլէ գապուլ իթ

մէզէր, չեւնքի, զսպէթայի մէզքիւրուն
թասահուպ իթոսիկի շշգըրեանն 200 տա
նէսի 1500 նէֆեր աստքիւրի իսլամիյէնին
գուվլէի գահիրեօնէ գանղի վազըթ թա
պավէր օլապիլեր, 200 տէյիլ, իսթէրսէ
2000 օլտուն, պիրտէ մէզքիւր մանաս
թըրտա 316 իւնաս պուլունտուղունու
պէեան իլէ, գաաընլորըն պիլէ մելգա
պէլէտէ պուլունտուղլարը, վէ կիւեա
պունլարըն տախի իթլաֆ իտիլտիկի իմա
օլունմուշ տուր:

« Էջգրեալի մերգումենին նիսա թայի-
Ֆեսի միւտտեթի էմիւրլերինտէ կէօրիւպ
իշիթ մէտիքլերի իզդ ու իճթիրումը , սա-
յէի ինայթվայէի հապրեթի Շէհրեհա-
րիտ , շիմտի միւշահէտէ իլլէմէքտէ օլ-
տուգլարը , քիւշիւք պիւլիւք ծիւմլէնին
մալիւմու , վէ պէլքի Եռնանլարարն
պիլէ միւսէլլէմի իքէն , դազէթայի մէզ-
քիւրիւն թէվարիխի սալիֆէտէ տալիս
վուգու պուլմսեան քէյֆիեաթը ըրվա-
յէթ իթմէսի , դարազքեարլըզ վէ պէտ-
խաճըզ տէյիլտէ նէ՝ տիր , վէ աճապա-
պունա իթիմատ իտէն մէճնու՛նլար վա՛ր-
մի տրի :

«Շուրտսը տախի բէք էղբէպ տիր քի
ղաղէթալի մէզ քիւր կիբիտ վազաաաընըն
պիտայէթինտէն պէրու , իթէտիրկի կի
պի եազորըը շէյէրէ գանաաթ իթսէ
յիպ , պու մէսէյէի պիւլիւթմէք էֆ
քեաըը զարազ քեաըաննէսիլէ , Ալլինա
հալլատիսի տէյի եազորըը պիր պէնտտէ
Արնապուտուղուղան Եննի-շէհիր թարաֆ
լարնտա հաթ բաթ գալլալար վուգու
պուլմագտա օյտուղունու պէեան իլլէ
միշ տիր :

սրէամի վէ դայրի լէամի արեւան մուհարթէ
բաթաւ լիվայէթինի միւլէյեթու պիւր խա
պէր օլմադըրնուան, պուլնուան տախի լէ
զարազ թահրի օլմադըրնուան տէրքեաւ
տոր :

— Պիր գաւթըն իբի նէֆէր ճարիւթսի
նէ թարիդի թէսաիւլի թալիմ իլլէտիկի
(տիլէնճիկ) հազգընտա մաթպատմըպս
վիրուտ իտերէք, կէշէնլէրուէ Բուքնամե
նիւսիւթլէրինին պիրինէ տերճ օլուէմուշ
օլան վարադատա իմ ու շէօհրէթի իմ
օլուէնաուղու, մէքթուպի իարիճիյէ օ
տասը խիւլաֆասընտան Նուրի էֆէնու
թարաֆընտան իտատա օլուէմուշ օլմ
սըլա, միւմայիլէյհին իսթիտասը վէճ
իլէ, կէլէճէք ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Մէճ
լիսի վալէա տայիլէսինտէ, մաթպուաթ
դօմիսիօնու իճթ իմա իտերէք, մու հաքէմէ
միդ իճրա օլուէնաճադընտան, միւզաքէրա
թը վադըաեը իսթիմայէ լաղպէթ իտէ
զէվաթըն, եէվմի մէզքիւրուէ դօմիսի
նու մէզքիւրէ ապիմէթ պուլուրմալար
իսպար օլուէնուք:

— . . . Էֆէնտի .

Պէտրոյու 1 դեկտ. 1866

Նոյեմբեր 4 Թարիխի իւէ Թարաֆըմըտան

հազարւոյ 494 նիւմէրօյն. զաղէթանըդ իւլէ
նէշր օլունմուշ օլան մէքթուպա ճէվապ օլ-
մադ գիւհմիւ, վէ Պէյ-օղլու թաղական խոր-
հուրդունուն Ատենապետ վէ Ատենապետի
խմալէրի իւլէ, 498 նիւմէրօյն զաղէթանըդ-
աա նէշր իտիլէն մէքթուպ, սալիֆիւղդէք
մէքթուպունմուշուն ճէվապը հազարըդ օլ-
մաեւապ, իլլա իշի սուրէթի ախէրէ չիքեայէ
իլլէմէք, վէ կիւեա օլ սուրէթի թէպրիեյի
գիւմէթ իտէպիլմէք, վէ էղծիւմէ կիւղէշ-
թէի ագճէ իլէ ագարէթ եաքմադ, եանի պու-
թարաֆըն էն էշվէնի օլարագ եիւզուէ օն ի-
քի կիւղէշթէ վէրիպտէ, եիւզուէ եէտի վէ
եա սէքիդ իճարէ ալմագ քեարի ագըլ տէ-
յի տիր եօլլու եազարըդըդ, միւլպաշաաթէ
սուրէթի թէճապիլի վէ թէէվիլիտէն կէլէ-
րէք, տաշա էշվէն կիւղէշթէ իլէ քէնիլէ-
րի իգարադ իտէրէր իսէ, միճուն օլուրուդ
աիմէքլէ, կիւեա պիր ճէվապ պուլուպ պիդ-
լէրի իսկեաթ իլլէմէք էմէլլիլէ, գալէմէ ա-
լլմըդ պիր շէյ օլտուղու, մէգըրէր մէք-
թուպար լէտիլէ միւթաալեա էրպապը վու-
ղուֆը ինտիստէ գարիլի թիւթպէի պէտա-
կէթ օլաճադը էմրի դայրի միւլպէշմ, վէ պու-
ղապտէ օլան էքթեարը խալիսանէմ իսէ դա-
րագ վէ նէֆսանիլէթուն միւլպէրա օլտու-
ղու հալտէ, միլլէթին սէրվէթ վէ հուղու-
ղունու վիգաեթուն իսպարէթ պուլունտուղու
ճիւմէ ինտիստէ պէտիլի վէ միւլպէլլէմ օլ-
մաղին, պէ թէքար թաքիլիլէ, վէ թարա-
ֆէիլիտէ պիլ մուղապէլէ միւլքեաթէպէիլա-
նիսանէեէ հաճէթ պըրագըլմագըղըն, հա-
զըգաթը հալ ֆիլիլէն դաշիլէ չըգարըլմագ
իւղէրէ, մէրգուճանըն խտտաար վէ մարէլ
դիքը մէքթուպունմուշուն ֆէղլէքէի մէա-
լի իւղէրիլէ, մուհաքէմէեէ տամտէ պու-
լունտուղունմաան, չիմտիլէեէք սիւքթութի
իթթիլադ իթմիլ իսէմտէ, պու պապտէ չիլ
պիր թարաֆաան ճէլպ օլունմաաղըլմագաան,
սուն տէֆա օլարագ պէեան վէ իլթարը քէյ-
ֆիլէթէ իպթիտար գըլլըմը օլմաղլէ, օլ
վէճիլ իլէ զաղէթանըդա տէքիլէն չիմէթ-
լէրի մէմուլ տուր:

Կ. Ե. Քարաքէնեան.

— Շու աթիտէքի մէքթուպ շէշիր
բաթաարըլա թարաֆըլմագ կէօնտէրիլ-
միլ օլուպ, վէ հազարնիլէթի հալլը
պուլունտուղունմաան այնէն տէքիլէ
րիլ:

Էկէր մէգըրէր մէքթուպ, իմպարն.
տա պէեան գըլլըմըդը կիլպի, սաշիլէն
նիսա թայիլթէսիլտէն պիրիսիլին գալէմ
եախոտ գալպի էսէրի իսէ, հաաաան զե-
եաաա մէֆուն վէ մէսուր օլուրուդ
գիրա, զաղէթաաըլն թէէսիլի գաաըն-
լար իւղէրիլտէ տաիլի կէօրիլ լմէյէ պաշ-
լամը օլմաարնա տէլալէթ իտէճէկիլտէ
շիւրէէ եօգ տուր:

Վէ ֆիլվադը պիր գաաըն թարաֆըն-
աան կէօնտէրիլմիլ օլմաարնա ինթիլմու-
տէն տիր, գիրա մէրգուլէ մաաապետ
հազըլմաա իճարաընա ճիւրաթ օլունան
զաաաարըդ էրքէքլէրտէն զիւաաա պիթ-
թապի գաաընլաքա թէէսիլ իթմիլ տիր:

... Խմրադիր:

Լրագիրներու մէջ շատ անգամ կար-
գացած ենք թէ գեղեցիկ սեռին իրա-
ւունքները ինչ աւտիճան կը յարգուին եւ
մինչեւ ուր կը հասնին Եւրոպայի մա-
նաւանդ Ամերիկայի մէջ, ուր տեղ կնիկ-
ներուն թէ քաղաքական պաշտօնի բարձ-
րանալուն եւ թէ մինչեւ անգամ խորհրդ-
դարաններու մէջ ընդունուելուն համար
հրապարակական առեւտրութիւններ
ալ ըլլալը կրնան:

Տաճկաստանի Հայ կնիկներու վեճակն
ալ Եւրոպականին ու Ամերիկեանին հա-
կառուին է:

Մեր այս ըսածը կը հաստատէ Գաթիլի
մարապետի պէս տկար աղջկան մը (որ իր
իրաւունքէն գառ իրեն համար ուրիշ
պաշտպան մը չ'ունէր) դէմ տեսնուած
բունական դատը՝ որուն համար մերին
խղճմտանքաւոր՝ ճշմարտաւէր եւ արդա-
րադատ վարդապետները ուզածնուն պէս
վճիռ հանեցին եւ իր իրաւունքը պաշտ-
պանուելու համար բողոքող խեղճ աղ-
ջիկը առանց դուրսելու տալու՝ խելքը
կորսնցուցած մէկու մը պէս շիտակ Ս. Յա-
կոբ խրիկը են, զոր լսելով՝ սոսկացինք թէ
այս ոտտիճան ալ բոնութիւն, զրկանք
ու անիրաւութիւն կ'ըլլայ մի եղբ:

Այո՛, կ'ըլլայ եղբ եւ ալ չ'ենք կրնար
տարակուսիլ մենք թէ մեր վարդապետ-
ներուն մեղք հաւատացնել ուզելուն պէս
Պապական կղերին եւ հաւատաքնու-
թեան տոտեանին վրայօք պատմուած սոս-
կալի բաները՝ քսու գրպարտիչներու սուտ
ու սխալ շինճու պատմութիւններ եղած
ըլլան:

Այո՛, հաւատար մենք, որովհէ-
տեւ իրենց վրայ պատմուածներուն մէկ
յայտնի ու նոր օրինակն ալ ցուցուցին:

Ուստի, ազնիւ խմրագիր, որչափ
շնորհակալ ըլլալու ենք ձեզի՝ որ մարդա-
սիրաբար բարեհաճեցաք գեղեցիկ սե-
ռին մէկ իրաւունքը պաշտպանելու հա-
մար ձեր պատուական լրագրին 243 լրգ
թուովը բողոքել եւ հերքել մեր վարդա-
պետներուն հանած այս անարդար ու
անիրաւ վճիռին դէմ:

Արդ՝ մեր սեռին ուշադրութիւնը հը-
րաւիրելով այս ըրած բարեքննելու հա-
մար՝ կը մնամ երախտագէտ սրտով միշտ
բարեմաղթու ձեզ:

1866 զեկտ. 3.

Հայ Հաւաքական կին մը.

ԼՈՒՍԱԿՈՐՁԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեկամ, գուցէ դու ալ շատերու
հետ դատապարտես գիւ ընկերութեան
վրայ գրելու համար, որովհետեւ այս
բառին կիրառութիւնը այնչափ հաաարակ
եղաւ այս վերջին տարիներս՝ որ — ինչ-
պէս Հայերու սովորութիւնն է բանէ մը

շուտով ձանձրանալ — ասոր ալ մօտան
ղրթթէ պճնասելի կնիկներու մօտային պէս
անցած է:

Թէպէտ ես այդ տեսակէն չ'եմ — ու
րովհետեւ ընկերութիւններու նպատակն
ու օգուտը լաւ կը ճանչեմ — բայց չը-
կարծէք, բարեկամ, որ մինչեւ հիմա
գիտցուածներու նման նոր ընկերութեան
մը ծանուցումին համար լրագրիդ էջերն
ինձ սեպհականել ուզեմ:

Այս ընկերութիւնը իր տեսակին մէջ
նոր է, եւ այլ եւ այլ տեսութիւններ քիչ
կամ շատ կարեւորութիւն կ'ընծայեն
անոր:

Համարը կ'ըսէ թէ այս ընկերութեան
ծաղումը ազգային փրկութեան դարա-
րադրուի մ'է. ազգին մէջ երկիւղած մաս
մ'ալ ատոր հակառակ՝ բողոքականութե-
ան հոտեր կառնու (թէպէտ եւ պա-
պական դրութեան արդէն մուտ գտնելը
մեր մէջ նոր բան մը չ'է, եւ ինչպէս որ
վիճակային առաջնորդաց խնդիրը կարգի
դնելու համար վարչութեան թառն ժո-
ղովէն պաշտօն առնող եպիսկոպոսական
յանձնաժողովն ալ կերպով մ'իր աջակցու-
թիւնը չ'էր զրացած իր ըրած ԱՅԳՕԳՈՒՏ
որոշումներովը): Հեռառեա մասն ալ այս
երկոցուն հակառակ՝ ազգին մէջ նոր տե-
սակ բաժանման մը կարապետը կը հա-
մարի եղած տարաձայնութիւնը. վեր-
ջապէս ամեն մարդ սղաաորէն իր թուի-
քը կը յայտնէ այս մասին:

Ասիկա ալ ազգին մէկ խոհական մասն
այս գուրցուածներուն հաւատ չ'ընճա-
յելով՝ եւ կամ չ'ըսեմա խաբուիլ չու-
ղելով՝ կը կասկածի եւ իրաւունք ալ ու-
նի, որովհետեւ ինչպէս կըսէ առաճը
« կասկածելը մայր է ապահովութեան »:
ուստի կուզէ գիտնալ անոր բուն նպա-
տակը, օգին, վախճանը, պայմանն ու
թէութիւնները, ինչու որ անանկ սին
յոյսերով հայուն ամբողջութիւնը քայ-
քայեցաւ մինչեւ հիմա, որ այս տեսակ
շանքերը բաժանման մէջ մէկ ծուղակներ
դարձան, եւ ուր ալ չ'ուզէր կոյր զկու-
րայն գահավիժել:

Այս մասին, բարեկամ, իմ ալ կար-
ծիքս ու սկզբունքս նոյն է, եւ թէպէտ
կը վախճեմ որ Հայք միութիւն ունե-
նան քրիստոնեայ ազգաց հետ, բայց կը
պահանջեմ որ այդ միութիւնը քաղա-
քական մասին ըլլայ, եւ ոչ կրօնական:
ուստի եթէ պաշտօնական հրատարա-
կութիւն մ'այս մասին ապահովութիւն
ներ չ'տայ, ան տոտն իմ ալ նուաաա հա-
կադրութիւնս (օրօղխիօն) գորաւոր պատ-
ճառ մը պիտի ըլլայ կարծելու թէ այս
ընկերութիւնն ալ Հայուն համար բա-
ժանումի նոր ծուղակ մ'է:

Ազգային վերածնութեան մասին իմ
մասնաւոր կարծիքս այն է թէ՛ ազգն ա-

աւելի բարեկարգութեան պէտք ունի. քան եթէ օտար յարուսի, եւ այս բարեկարգութեան ալ աւելի կը փափագիմ որ ազգը ինքնին ներմուծէ իր մէջ, քան թէ օտարի թելադրութեամբ:

Մեր եկեղեցին (ոչ 'ի հաւատոյս) բարեկարգութեան կարօտութիւն ունի, ասի անուանալի է. բայց եթէ մեր ազգային ու կրօնական վարչութիւնները հեռաւորութեամբ խոհեմութիւն ընեն այս խնդիրը կարգադրելու, բաւական մեծ դժուարութիւն պիտի ըլլան:

Երջանիկ կ'ըլլային, բարեկամ, ազգաց ժողովուրդները եթէ ամեն բան իրենց իրենց մէջ խորհրդութեամբ կարգադրէին, որովհետեւ անասն յերաժեշտութիւններն ու վէճերը բարեկամօրէն կը վերջանային:

1866 Նոյեմ. 22

Ս: Գ: Գ:

ՈՒՐՈՒՄԱԿԱՆ ՄԵ

Ազնիւ Բարեկամ:

Էրէկ գիշեր Մանգումէիդ տողերը խմբադրած ատեն՝ մտքէդ կ'անցնէ՞ր արդեօք թէ անդին ալ բարեկամիդ գլխին ինչ բան պատահեցաւ:

Ա՛հ, բարեկամ, ըսածս կատակ չէ, ալ շիփիտակ կ'ըսեմ թէ քառասունքս կատարուելուն թափամամ երեսունը ինը օրը մնաց:

Ահաւասիկ պատմութիւնը:

Էրէկ գիշերուան ժամը չորսը կար մինչդեռ զրասեղանիս կռթնած՝ մտքի խռնջութենէ լքեալ կը մտախնդիր, մէյ մ'ալ յանկարծական ազմուկ մը սթափեց զիս. ինչ անսեմ նէ այս միջոցին աղէկ, բարեկամ, — երկայնահասակ՝ չիփիշման՝ խառախօսեցօլօղ մագերով խամպուռ զրմպուռ, թօխալ, խոշոր աչուր, մեծ քիթիւ, ասպուլ վօրլու: քէօսէ մօրուզու, սիւրի քիւլա՛յը, ճէպճերմակ լաթեր հապած մարդ մը՝ որ չըփախ խախալի պէս կ'երերար խուցիս մէջ անդաշար:

Ազնի բերան երազ կարծեցի (թէպէտ եւ երազի հաւատալու չափ ալ նախապաշարեալ չեմ), բայց երթալով երկիւղը աւելցաւ, սոսկումը պաշտօնեց զիս եւ զարնուրած դէպ 'ի ես ետ երթալով կ'ուզէի փախչել, մէյ մ'ալ ուժգնութեամբ ձեռքէս բռնեց, եւ անանկ սուր ձայնով ու սպառնալից նայեալ՝ քով մը «ո՛ւր կերթաս» պօռաց երեսս 'ի վեր, որ լեղտապատաւ եղայ, որովհետեւ կարծես թէ ինքն սաղայէն էր գէմինս՝ որ զըժօխքի անագորոյն դահճի մը պէս կ'ուզէր զիս տանջանայ մատնել:

Բնականաբար հնազանդելէ զատ ուրիշ հնարք մը չ'ունէի այս միջոցին, եւ ինչ պիտի ընէի. քանի որ գէմինս ինձմէ աւելի զօրաւոր էր. հարկաւ կամայ ակամայ պիտի հնազանդէի:

Թէպէտ ասիկա զրէով նկարագրելը դիւրին է, բայց հաւատաւ որ արեւնա կը ստի երակներու մէջ, քանի որ այն ստիկալի վայրկեանը կը յիշեմ, ա՛հ, բարեկամ, այն միջո-

ցին ոչ երկինքն էի, ոչ դեռնիք ու ոչ ալ կենդանի (թէպէտ սո ալ կամացուկ մը աւանջդ 'ի վամ կը խոտափանիմ, որ ես ալ քիչ մը լէպլէպիէն վախցող հարսին կը նըմանիմ):

Ոտքս ձեռքս պուզ կտրած, երեսներս դեղնած, լեղուս բերնիս մէջ կապուած՝ բոլոր մարմնովս զընկըր զընկըր կը դողայի եւ վերջապէս ինչ մեղքս պահեմ, թէ որ յիշողութիւնս կորուսած չէի նէ, հարկաւ տղու մը պէս ալ կ'ուլայի:

Մինչ այս եւ մինչ այն՝ ահա յանկարծ մեծ մամիկս միտքս եկաւ. ա՛հ, այն բարեկաշտ կինը՝ որ պահք օրը զէյթին ուտելը սուտ խօսելէ աւելի մեղք կը սեպէր, եւ չատանդամ ալ կ'ըսէր թէ «խուզինքս, էյէրքիմ պիրուէն պիրէ մննէ աղէկներ տեսնաք նէ արթիւր պիւթիւն յանուն Յիսուսի Գոթատոսի ըսէք, խաչ հանեցէք»:

Շիտակը խօսելով, բարեկամ, այնչափ խաչ հանեցի, որ եւթալ դալով ձեռքս հոդնեցաւ, բայց անիծած թշուառականը տեղէն անկամ չ'չարմեցաւ, եւ եթէ իր այնչափ գործերովն հանրածանօթ՝ մասունքճի հրաշագործ վարդապետն ալ սըթիւր խալի խաչահանդիստ ալ ընեւ նէ, կարծեմ դարձեալ չ'պիտի չարմէր տեղէն. որովհետեւ հանած խաչերուս հետ երկինքը հին ու նոր սուրբեր չ'մնաց որ օդնութեան չ'կա՛նէի, բայց ինչ մեղքս պահեմ, նայեցայ որ երթալով բանը կը գէշնայ կոր:

Ատենօք՝ չափ չ'ընէր, 80-90 տարի կայ ողորմած հոգի մեծ մամիկիս փոքր եղբօր պալտըզին աղջկանը կնքաօրըր զրացիին հալային աղջկանը թէյզէին աղուս ետնիէն քրոջը աղջկանը ներսըր թուանը սանամօրը կեանք՝ կեանք թաղուկ խաթունը կար, իր վարպետութեամբը կը գերազանդէր բոլոր պախընները եւ իր արհեստին կատարելութեանը համար ալ Վիթրօզի համալսարանին մեծ վարժապետներէն ալ վրայական առած էր, վերջապէս այնչափ վարպետ էր, որ վայսկեանի մէջ զժսիքի բոլոր ստանանները գլխուն կը ժողվէր, անոնց ձեռքով չըրա՛քներ կընէր, արտէվէ կոտնայներ, սառը ըն կաղօթիւր եւ մանջերուն ու աղջկաներուն անբախտ անբան կը գտնէր, եւ վերջապէս սառանայի բոլոր գիտութիւններն իր գլխին մէջ հաւաքող մեր ողորմած հոգի թաղուկ խաթունը կընէր թէ «յա ինձի նստեցէք ակջիններ, ձեզի խրատ կուտամ քի էյէրքիմ մննէ աղէկները երէվան ձեզի, սալուն չըլլայ քիմ երեսնիդ խաչ հանէք հա՛, զէրէմ՝ խըղմիչ կըլլան ճէմ տահա կը կատաղին» եւ ահա իր այս ըսածն հաստատուեալ համար վեցհազարեակէն ու պախընիւթեան 40րդ հատորին 440րդ երեսէն վրայութիւն ալ կը բեռէր:

Իրաւ, բարեկամ, թաղուկ խաթունին այս ըսածը ճշմարիտ էր, փասն զի յանկարծ անանկ զարնուրեւ ձայներ ու վայսասուններ խուցեցան ու արաքայ կարգի երեսոյթներ տեսնուեցան, որ վախէս ու սոսկումէս չնչատպառ գետինը փառեցայ:

Երբեք չ'էլէ:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹՐ ԹԵԼԷԼԻՐԱՅԻԹԷ

(Առնա Հաւաքողներ)

Փարիս, 12 դեկտեմ. ակադմըն սաաթ 10 ունտա.

Էսհամը ումումիյեէ.

Փարիս, 55-75

Լօնտրա, 55, 551-8

Միւսիւ Պուրիէ մահը հալին 22 պինտէ խաթանպօլա եօլճու օլաճագ տրը:

Մարսիլեա. Պուզտայ գալիլէյէքտէ: Սիւրիա իրէյի 99, Գասթրափօն 53 տէն 56. Պուրսա դօղասը 26-50, Գօզալար, խուսուսիլէ Դարգ թորաֆընընքիլէ Գըրլամագտա տրըլար:

Լիլըրբուլտա վէ Հալրուա գօզալարըն ֆիւեաթը արթմագտա տրը:

Փարիս, 15 դեկտեմ. ակադմըն սաաթ 8 վէ 10 տագրգասընտա.

Էսհամը ումումիյեէ.

Փարիս, 54, 55-60

Լօնտրա 54-8, 52-1

Յրանտա իմքերաթօրիչասը հաղըթլէրիւնին Բօմանա եօլճուլուզլարընա դարար վէրիւմիչ կիպի կէօրլանմէքտէ տրը:

Մարսիլեա, Դարգ բամուզու 21-1. խաթէ գօյմուչ տուր:

Լիլըրբուլ, Իլմըր բամուզու 11:

Մէքսիգատան դեկ. 5 թարիլիլէ Մարէչալ Պաղէն թարաթընտան ալընան պիրթէլէկրաֆա կէօրէ, իմքերաթօր հաղըթլէրի հէնուզ Մէքսիգատեթ թէրք իթմիլէ դարար վիրմէմիլ տրը: Յրանտա ասկէրի մարթտա Մէքսիգատան չէքիլէճէլինտէն հաղիւտէճէք սէֆիլէլէրին բէյտէրմէլ վէրա-Գրիւզէ կէլէճէքլէրի միսճէրքէտ տրը:

Մէմարիլիլէթի մախսուսէ իլէ, Ամէրիգատան վէրա-Գրիւզէ Նոյեմ. 29 տա կէլէն ՄՄ. Գաճպէլ իլէ Դէրման դեկ. 5 տէ Մէքսիգատա իթմիլիլէլ տրը: Կէօրլանիլէն հէդարէն մէմարիլիլէթիլինի հիւանի հալ իւզրէ իմքա իմմէք նիլէթլինտէ տրըլէր:

Մօնիթէթրալ օդուստուգուտա կէօրէ, Բօմանտա սաաթիլի հալ պէրմէլմա պուլունմագտա տրը:

ԻԼԱՆ

Ղայեմ հիւնէրի սուրէթտէ վէ էհլէն Գիլմիլա տեազ օնունու մէշք իթմէք իթմէլին Գիլմիլալարըն Նաուլ թէլմիլթաու գարչըքընտա Լիլքսէմագուրի նամ պալիլիտա միւսիւ Գիլմիլաու միւրամաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր:

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ԷԲՐԱԼՅԵՆ ԲԱՊԻԱՆԷՍԻՍԵՅԷ
ԳԵՅ-ՕՐԼԻՍՏԱ ՏՈՐՈՒ ԵՐԵԱ, ԶՅՕՈՒՂԷՆ ԱԳՏՈՒՂԷ
ՓԻՆՏԵՐԼԷՐ ԶԱՐԵՐՈՒՄԱ ՆՈՒՄԵՐՈ 167: